

Degrelle tilbyr å stille seg for retten i Belgia

Men de kompromitterte nydemokrater våger ikke å motta tilbudet!

Den belgiske rexisstfører Leon Degrelle var, som våre lesere vil vite, før verdenskrigen en kjent politiker, og hans parti hadde en rekke representanter i nasjonalforsamlingen. Etter den belgiske kapitulasjon i 1940 og etter at krigen mellom Sovjetsamveldet og Tyskland tok til, meldte han seg som frivillig på tysk side på østfronten sammen med et stort antall av sine landsmenn. Han var chef for Legion «Wallonie» og ble utmerket en rekke ganger på grunn av sin store tapperhet.

LEON DEGRELLE

Da det endelige tyske sammenbrudd kom i 1945 befant Degrelle seg pussig nok i Oslo, og FOLK OG LAND har i en tidligere artikkel fortalt om de nærmere omstendigheter i forbindelse med hans opphold her. Etter at Terboven hadde begått selvmord, ville hans flyver forsøke å ta seg frem til Spania og han tilbød en norsk offiser i Waffen-SS å bli med. Denne overlot imidlertid plassen sin til Degrelle, som sammen med flyveren i god behold kom frem til Spania etter en flyvning tvers over det fiendebesatte Europa. Under det politiske etterkrigsoppgjør i Belgia ble han dømt til døden in absentia for sin krigsdeltagelse på tysk side.

For kort tid siden ble det påny oppstyr omkring Leon Degrelles navn. Det spanske politi arresterte en gruppe

kidnappere, som etter akseptert israelsk mønster hadde tenkt seg å bortføre Degrelle fra Spania til Belgia, hvor de formodentlig da hadde tenkt seg at han skulle bli stillet for retten til bekreftelse av dødsdommen i 1945. De herter kidnappere kunne imidlertid ikke være særlig godt orientert om ønskene til hjemlandets herskende politikere med Spaak i spissen. For disse vil for ingen pris ha Degrelle tilbake og stilt for en rett, hvor han kunne komme med ubehagelige avsløringer. Det er derfor også alminnelig antatt at belgiske politikere hadde fått nyss om kidnappingen og at de selv hadde varslet det spanske politi, slik at det hele kunne forhindres.

I sin omtale av saken betegnet imidlertid bladet SOIR Degrelle som «krigsforbryter», noe som foranlediget rexis-

istføreren til å sende avisen et skarpt og direkte sensasjonelt brev. Det ble riktignok ikke offentliggjort av SOIR, men bladet L'EUROPE RÉELLE fikk oversendt en kopi fra venner i Sveits og har offentliggjort brevet i sin helhet.

Degrelle påviser innledningsvis at han aldri har vært dømt for noen krigsforbrytelse og at han for to tilfellers vedkommende, hvor hans navn var nevnt, er blitt helt renvasket av nedsatte undersøkelseskommissjoner, noe både bladet og herr Spaak meget godt vet, skriver han.

«Jeg ble dømt til døden — og det er jeg stolt av», skriver han, «for å ha kjempet på østfronten mot bolsjevikene, som idag inngyder dere en så fornøyet skrek». — «Spaak, og De like meget som han, vet utmerket godt at når dere skjeller meg ut som «krigsforbryter» eller «criminel de droit commun» (som Spaak sa i FN), så lyver dere bevisst, for aldri noe sted har en rett dømt meg for en slik gjerning».

Han påviser videre at aldri har de belgiske myndigheter gjort noe forsøk på å få ham dømt for krigsforbrytelser, aldri har den belgiske regjering søkt å få hans navn oppført på krigsforbryterlisten og hos «krigsforbrytelseskommissjonen» i Bruxelles eksisterer det ingen dokumenter mot ham. Likefullt slynger

(Forts. side 2)

ANDERS MELTEIG:

Skal kapitalismen bortforklares?

Hvis en går ut fra det en har lest i de forskjellige aviser under den siste valgkamp, så har de to ord: Kapitalisme og kapital tapt sin fordums glans og verdighet, for det første ord — kapitalisme — bortforklares på alle tenkelige måter med nokså underlige begrunnelser. Ja, selv aviser som er så konservative og reaksjonære at de er upolitiske, synes vistnok at disse to begreper ikke er noen passende omgang for anstendige mennesker — og da slett ikke i sin opprinnelige og egentlige betydning. Omskrivingene og gjendøpningene er legio.

«De to tomme henders» ideologi

Ordet velferdsstat er en slik omskriving — et politisk dekknavn.

At politiske rundbrennere, som lett beveger seg på moskva-teser, som når de deltar i politisk orienteringsløp i rente-jungelen på høye eller låge renteføtter, gjerne betjener seg av flyktningadresser, er forståelig, men når statsøkonomer blir så forsiktige i sine formuleringer, at de ikke tør gi et eksakt uttrykk for den styreform vårt land har, så blir det nesten noe betenkelig. Til dokumentasjon av dette tar jeg fram en publikasjon av professor Johan Vogt fra 1951. Den heter «Vår økonomiske stilling», og på side 120 står det:

«Vi har ikke lenger kapitalisme, i ordets gamle og vante forstand, fordi myndighetene i større eller mindre grad har fratatt de private bedrifter retten til å bestemme over vareprisene, arbeidslønningene og kapitalutbytten».

«Men vi har heller ikke sosialisme. Den helt overveiende del av alle kapitalmidler befinner seg i private hender».

Alt dette minner litt om Nils Kjær's «Det lykkelige Valg», hvor rundbrennerpolitikeren Celius har tapt sitt stortingsmandat til sin suster Lavinia, og derfor sier: «Når du nu kommer inn i Stortinget Lavinia, så hold deg til Avlangrud, kirkesanger Avlangrud, for han er sån midt mellom nesten noget og absolut intet».

Nuvel, det kan vel finnes en plausibel forklaring på dette at vi i endel år etter den tyske okkupasjon befant oss i et politisk og økonomisk vakuum, hvor vi svevet rundt som en sputnik i en slags vektløshets-tilstand, hvor økonomisk trykk ikke fantes, for tyskerne etterlot seg så rikelig med betalingsmidler til de gode nordmenn, at bankkontiene best kunne sammenlignes med en rivende vårflom, og tegning av livsforsikring hadde høykonjunktur midt under den tilstand som ble kalt krigen. Ja, selv konservative sparekretser var blitt mildere i blikket og tuklet med sine fine, filantropiske tankesirkler. De stygge «na-

Forts. s. 7

L'EUROPE RÉELLE

PERIODIQUE DE COMBAT POUR UN NOUVEL ORDRE EUROPEEN

Direction Admiration: J. P. DEBAUDI 28, rue d'Albanne - Bruxelles 6 - Tél. 32.35.43

Edition Suisse: G. A. AMAUDRUZ Case Vio 728 - Lausanne

Edition Française: A.

Fon: JEANNE 2ème Groupe Bâtiment C. Boulevard Lefebvre - Alger

Edition Canadienne: J.M.A. BELLEFEUILLE B.P. 64. Sorel P.Q.

ABONNEMENT ANNUEL:

Belgique: 60 fr. C.C.P. 5755.81 J. P. DEBAUDI Bruxelles

Suisse: 6 fr. 5 C.C.P. 11.206.14 Lausanne

France: 5 N. fr.

Texte intégral de la lettre cinglante de
LEON DEGRELLE
au «SOIR»

Frivillige fra Legion «Wallonie», som Degrelle var sjef for

Sannhet og rett i «demokratisk» regi

Den 8. september ble det i et utkast til avisartikkel henstillet til Morgenbladets redaktør å vise den rettsindighet å la Quislings kreditposter komme til sin rett, og avstå fra å misbruke betegnelsen «Quisling-regjering» om Sovjets satellittregjeringer. Morgenbladet har imidlertid ikke funnet det opportunt å gi plass til innlegget. Det gjen-gis derfor her:

Herr redaktør!

«Morgenbladet» har i sine lederartikler i den senere tid gjentatte ganger misbrukt betegnelsen «Quisling-regjering» som adekvat for kommunistregjeringene i Sovjet-Russlands satellittstater. Dette tyder på en mangel på sans for rettsindighet som man ikke skulle vente av et så kultivert presseorgan. Den rette betegnelse er selvsagt «Kuusinenregjeringer», pro Sovjet — kontra Vestmaktene. Alle må nå være på det rene med at Q's innstilling var den stikk motsatte. Uansett de feilgrep man bebreider ham, skulle det nå — 16 år etter okkupasjonen være mulig å vise ham den rettferdighet å la hans kreditposter komme til sin rett, bl. a. ved å innrømme at han m. h. t. Sovjet var en fremsynt mann, jfr. hans poengtering av at «Alle andre stridigheter mellom landene er uvesentlige, det er bare ett som er sikkert: den endelige kamp vil komme til å stå mellom Øst og Vest». Såvidt vites var han den første politiker av lederklasse i vest som gikk inn for en sammenslutning som den som nå er kjernen i «Nato», jfr. hans telegram til Chamberlain 11/10 1939, gjengitt i «Friheten» for 29/6 1961: «Broderkrigen mellom Storbritannia og Tyskland med bolsjevismen som fornøyd tredjemann føles i særlig grad tragisk i våre nordiske land. Den eneste positive vei (til å redde Europa og sivilisasjonen) er sammen-smeltingen av britiske, franske og tyske interesser i en federasjon av Europa».

En annen sentens som han preget, og som utviklingen også har vist riktigheten av var: «De små staters tid er forbi». Han var m. a. o. forut for sin tid i enkelte meget viktige henseender. Hans feilgrep skyldtes utvilsomt et i Norge ugjennom-førlig syn på viktige spørsmål av prinsipiell politiske betydning, men må også sees i lys av okkupantens innvirkning, jfr. Adm.rådets forhold (f. eks. m. h. t. flyplassene) som også etter den gang gjeldende før-krigslov kunne og skulle vært behandlet etter § 86. Adm.rådet og Q hadde som kjent (ifølge U.kommisjonen) samme folkerettslige hjemmel for sin ledelse. At denne ledelse har gjort landet store tjenester som «fender» i det politiske vakuum

under okkupasjonen skulle være hevet over tvil. Likeså den økonomiske betydning av den norske avanse på clearingsaldoen med Tyskland ved frigjøringen (563 millioner iflg. Stat. Centralbyrå).

VERICULTOR.

I Morgenbladets kronikk 21/9 1961 sees den adekvate betegnelse «Kuusinen-regjering» brukt for 1ste gang på lenge. Det er jo en lysning, men langtfra tilstrekkelig til å være overbevisende uttrykk for vilje til rettsindighet. Når «Fremtiden» har kunnet innrømme Quislings forutseenhet og europeiske innstilling skulle vel også Morgenbladet kunne det.

Verdenssituasjonen idag er et éklatant bevis på den affektbetonte forrykthet som har blindet Vestens ledende statsmenn i en skjebnesvanger krisetid. De har bevisst villende alliert seg med «Fanden» for å knuse Europas hollverk mot øst. Det er ellers en god regel at av to onder velger man det minste, in casu heller tysk gjenreisning enn bolsjevikisk overmakt. Overfor Tyskland hadde den tidligere Tripleentente dessuten en urett å bøte. Og akseptabelt forslag til ordning av korridorproblemet forelå. Men de engelske industriinteresser kullkastet all resong. Hva nå med «die Geister die ich rief»?

Den plan som Quisling skiserte i sitt telegram til Chamberlain var **vestvendt**. Det var et riktig syn på verdenssituasjonen som lå til grunn for Quislings handlemåte. Det er bekreftet av den senere utvikling. I forhold hertil er det man bebreider ham av mindre betydning.

De norske ledere som har latt djevelens allierte få råde også over Norge — og ovenikjøpet har honorert de mest ansvarlige, henholdsvis for invasjonen og den katastrofale verdenssituasjon, med æresdoktorgrad og statue — bør nå gripe i sin barm og spørre seg selv om de i lys av det overblikk som nå has kan forsvare for sin samvittighet sitt forhold overfor de landsmenn som har hatt det rette syn på den europeiske situasjon og fremtidsmulighetene. Dette samvittighets-spørsmål bør omfatte ikke alene den forløyethet som har vært mobilisert for å skape et grunnlag for det skandaløse «rettsoppgjør», men også den senere fortielesaktikk for å hindre sannheten om det passerte i å komme til orde. En fortielesaktikk som selv så respektable presseorganer som Morgenbladet og «Farmand» er blitt ofre for. Hetspropagandaen var direkte årsak til den pøbel-

aktighet hvormed landsmenn med avvikende politisk syn ble behandlet. Fortielesaktikken gjaldt den gang den kjennsgjerning som lederne utvilsomt var på det rene med, at her var det nøkternt sett «ikke spørsmål om forrederi eller patriotisme — den var sikkert like ekte på begge sider, — men divergerende syn på situasjonen og fremtidsutsiktene», som fremholdt av general Ruge i «Krigens dagbok» om de tilsvarende forhold i Frankrike og Belgia.

Samvittighetsspørsmålet bør også omfatte de nasjonalt neqverdiggende forhold at landets regjering brøt grunnloven og at dette søktes kamuflert ved å berømme den utøvende makt som «konstitusjonens vokter». I stil hermed — og nødvendig som forutsetning for regjeringens forhold — var det at jurister i ledende stillinger nedværdiget seg til å svikte sitt hellige kall ved å bli politiske redskaper og dømme i strid med internasjonale rettsprinsipper og landets konstitusjon, — kriminelle jurister, som selv skulle vært stillet for retten og dømt etter rikretslovens § 139/1. En dommer som selv ikke har innfridd sine plikter etter loven, og ovenikjøpet dømmer på grunnlag av personlige affekter eller oppskrift av gatens parlament, er som dommer en farligere samfundtsfiende enn en alminnelig forbryter.

For pressens vedkommende kommer som tillegg ut over ansvaret for hetspropaganda under og etter det interne politiske oppgjør det skjevsyn, som er kommet til uttrykk i støtte av det énsidige og inkonsekvente «rettsoppgjør i Nürnberg. Dessuten ansvaret for årelang ubehersket hets mot det sakesløse tyske folk for diktatorens desperate mentalitet, med samtidig unnlattelse av å stemple etter fortjeneste krigens største skjendselsdåder: bombingene av flyktingene i Dresden med brann- og fosforbomber, og av Hiroshima og Nagasaki med atombomber, etter at krigen i realiteten var avgjort, og den tapende part hadde tilkjennegitt villighet til kapitulasjon. Var krigen ikke den gang blitt forlenget ved det skjebnesvangre krav om «unconditional surrender» ville verdensfreden nå kunnet være en realitet.

La oss håpe at de som bør stille seg de foran nevnte spørsmål kommer til et resultat som kan gi dem fred i samvittigheten, men sannsynlig

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94

Degrelle - -

(Forts. fra side 1)

man lett vint ut beskyldninger om «krigsforbryteren Degrelle» og klager over at han ikke blir utlevert. Degrelle fortsetter med følgende oppsiktsvekkende opplysninger:

«Hva er forøvrig meningen med Deres komedie om utleveringskrav som ikke er imøtekommet? Tyve ganger har jeg offentlig tilbudt å vende tilbake til Bruxelles frivillig uten at den belgiske regjering behøvet å reise noe utleveringskrav! Fra 1945 har jeg foreslått dette. Ved hvert nytt oppstyr har jeg fornyet mitt tilbud. Hva er det da De ønsker mere?

Har jeg stillet umulige betingelser? La oss da se! Mine betingelser kunne ikke være mere demokratiske, skåret etter Deres mest dydige prinsipper: En rettergang som ikke skal være en dyster farce og hvor min sak skal bli undersøkt tilbunns, for at det belgiske folk endelig kan bli riktig informert. En rettergang hvor jeg fritt skal kunne forklare meg, i hele den utstrekning jeg ønsker om kollaborasjonen (vår — og visse andres), om tusener av frivillige belgieres kamp på østfronten, om «krigsforbrytelser» (de som man så freidig har påduttet meg, og også de som de andre har begått, ustraffet), om mine beveggrunner og om omfanget av mine offentlige handlinger. Alt dette er logisk, normalt og historien selv kommer, selvom det blir sent, til å kreve oppklaring om disse punkter».

Og Degrelle fortsetter med å spørre hvorfor denne skrekk for en slik prosess?

«Hvis De og Deres hellige regime har rett, hvorfor skrem-

er det vel dessverre ikke at så vil skje. Resultatet måtte i tilfelle komme til uttrykk i **handling** i form av felles oppslutning om et **krav om revisjon av oppgjøret** i vårt eget land i den utstrekning det ennå er mulig.

Etter å ha «sonet» for Nygaardsvoldsregjeringens oppdiktede fortsatte krigføring, skal vel vi fhv. måtte sone også for vår nåværende A-regjering's opplegg til en ny 9. april, i form av NATO-medlemskap uten effektivt kjernefysisk forsvar. De ansvarlige vil vel henvise til at heller ikke Tyskland disponerer over sådant forsvar, skjønt det støter umiddelbart opp til sovjetisk maktområde. Dette er et beklagelig faktum. Men desto større grunn skulle det være til at Norge — som ikke kan mistenkes for revan-sje-planer — bidrar til å oppveie det manglende NATO-vett m.h.t. Tyskland, ved å stille base-områder i de norske fjell til disposisjon for Vestmaktene, hvis det ikke allerede er for sent. J. V.

mer så utsiktene til en slik virkelig rettergang dere? Det som jeg tilbød tilbyr jeg fremdeles i denne august måned 1961: jeg skal utlevere meg til det belgiske politi hvis man garanterer meg en fullstendig rettergang med frihet til å forklare meg uten hindringer, kritisk offentliggjørelse av forhandlingene (i SOIR for eksempel!) og fullstendig fjernsynsending av møtene. — Det er intet unaturlig i et slikt krav og jeg er sikker på at den belgiske offentlighet vil være meget interessert i en slik rettergang».

«Nuvel, Deres regime disponerer over femti dagsaviser til å svare meg, og dere viker likevel undav! En slik beskjedenhet er meget uvanlig! Når jeg etter seksten års forløp foreslår Dem denne virkelige juridiske debatt, så søker De utflukter, De søker ly bak en undtagelseslov i strid med, som paragraf 123, Europakonvensjonen undertegnet i Rom av Belgia, og som parlamentet forøvrig kan modifisere i nødvendig utstrekning. De finner på tusenvis av mindre ærerike undskyldninger, De og Deres store mann Spaak, som så raskt slynger ut sjofle bakvas-kelser, men stikker av når det dreier seg om å bevise dem!

«Og dere kaller dere «demokrater»! Dere er intet annet enn *frihetens narrer!* Og dertil en hellig panikkslagen bande! En landflyktig bare, uten støtte av noen, tilbyr å vende tilbake til Bruxelles for å stille seg for en rett hvor han risikerer sitt hode ved å møte dere. Det er tilstrekkelig at han bekjentgjør at han er rede til å komme for at De skal stikke av med tusen mil i timen, køen av fryktens sørgelige rester! Tillat at man brister i latter når man legger merke til Deres panikk!»

«Så si dog åpent en gang for alle at det De vil, det er ikke rettferdighet, ikke sannheten, men det er bare å drepe meg uten at jeg skal kunne åpne munnen, det er å få mette Deres hat, det er blodet, det er skinnen mitt, men i *stillhet*.

Jeg tilbyr skinnen mitt, *men uten stillhet*.

Feige som alltid vil dere tydeligvis omhyggelig hemmelig-holde mitt tilbud nok engang. Det er det vanlige. Man kjenner deres metoder. Og derefter har dere den frekthet å snakke om fedrelandets «samvittighet!» Det er et nydelig Belgia som representeres av bedragere og menneskeetere som dere, drevet av et dyrisk hat, uut-slokkelig, og som gir en lyst til å kaste opp».

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Omvurdering ute og hjemme?

Det er tydelig at det holder på å skje en slags utenriks-politisk omvurdering både ute i Europa og her hjemme i Norge i den siste tid. De politiske ledere merker sjelden det som foregår i folkedypet, og derfor blir de også så rørende forbauset hver gang valgsvingninger, i den grad disse er mulige i et så kompakt nydemokrati at velgeropprør behendig oppfanges og uskadeliggjøres, antyder press på sikkerhetsventilene.

Og i nydemokratier som er blitt så demokratiske at velgerne etterhvert i praksis er sjaltet helt ut, søker misnøyen seg mange og uransakelige veier. Der hvor det ingen muligheter finnes til å gi uttrykk for politisk uenighet og avsky for hele partiveldet, der gir velgerne i noen utstrekning uttrykk for det som rører seg gjennom en slags symbolsk stemmegivning, ved å flytte stemmene sine over på partier de ikke egentlig har noe til overs for, bare som en protest, eller ved å undlate å stemme.

Hvilken styrke det ligger bak misnøyen og opprøret er det sjelden mulig å lese ut av disse små utslag, fordi det alltid bare er de mest kompromisløse og mest konsekvente som griper til symbolstemmegivningen.

En merket denne uro i Tyskland, som rimelig kan være etter at det nå synes å gå opp for selv de mest tungnemme hva Adenauer-politikken har ført til, og hva Adenauers vestlige venner bærer i sitt skjold. Det adenauerske nydemokrati har som det norske sikret seg mot at uvedkommende skal trå i de hellige partipolitiske sirkler ved en bestemmelse om at partier som får mindre enn 5 % av stemmene ikke blir representert, og så kjører da den mektige oponionslager, partipressen opp med sin gamle og velkjente skremelspropaganda om bortkastede stemmer for å holde færene i de gamle partiinnhegninger.

Det gikk tålelig bra for det makthavende parti, som den generelle misnøye alltid retter seg mot, denne gang også, men Adenauer mistet dog sitt flertall i nasjonalforsamlingen og er henvist til den partipolitiske hestehandel for å eksistere videre. Men hva med Tyskland når de vestalliertes store høstutsalg begynner for alvor, og tysk enhet og tysk land legges frem på disken for de russiske kunder? En kan allerede merke hvorledes det formelig gungrer i jorden under partiveldet. Således skriver Deutsche Soldaten-Zeitung, at Tyskland ikke kan føle seg bundet til et Vesten som sviker sine løfter til det. Vi er redd det kan bli en smertelig overraskelse for noen hver det som nå tydeligvis holder på å skje i Vest-Tyskland. For en bør ikke glemme at et folk som er delt med makt, til syvende og sist finner sammen igjen selvom det ikke skjer etter den autoriserte nydemokratiske oppskrift.

Samme tendens som i Tyskland — frembragt av utenrikspolitiske vurderinger — kan en spore ved valget i Norge, hvor misnøyen gav seg utslag i svikt i det styrende partis stemmetall og ved pussige stemmeplasseringer forøvrig. Også her mistet det styrende parti og den styrende statsminister sitt flertall i nasjonalforsamlingen, og belager seg på å regjere gjennom politisk hestehandel.

Men også her ligger det noe mere i luften, såvidt vi kan forstå. Vi synes vi kan notere en aldri så liten oppmykning av standpunktene når det gjelder den utenrikspolitikk som følges. Og vi gleder oss oppriktig over det. Det er andre toner enn de vanlige i en leder i ARBEIDERBLADET under titlen «Frykten», så kanskje noen der i gården, eller for den saks skyld i «partiet», har stukket fingeren i valgjorden og luktet hvor de er. Det er iallfall slutt på «vi alene vite»-tonen og dette at man uten videre inkasserer folkeopini-

Syndikalistisk
nazistgransker

NTB's Stockholmskorrespondent Paul Følck er kommet over riktig en godbit, som DAGBLADET spanderer trespaltet overskrift på: «15,000 aktive nynazister i Sverige». Den geniale forsker som har funnet ut dette og skal skrive om det i en bok, er redaktør av syndikalistbladet ARBEIDERTAREN og presenteres for norske avislesere som «en velansett og utrettelig motstander av nazismen».

Det antydes forsiktigvis i artikkelen at også FOLK OG LAND hører til dem som mistenkes for slik «nynazisme», fordi et svensk blad som katalogiseres som «nynazistisk» formidler «abonnement på det norske bladet Folk og Land», rent bortsett fra at bladet til og med har «egne korrespondenter i Norge, én i Oslo, én i Bergen og én på Nesodden(!)»

Ellers innrømmer vi at syndikalistredaktør Sastamoinen kan få sagt det. Han og det nydemokrati han også tydeligvis sokner til, vil ha seg frabedt konkurranse når det gjelder å skape ungdomskriminalitet, eller som det heter i telegrammet: «Jeg tror ikke at nynazismen representerer noen alvorlig trussel mot vårt demokrati, men jeg anser den for å være et alvorlig sosialt problem. Den kan resultere i at ungdommer blir asosiale av helt andre årsaker enn de vanlige — (!)». Og det er jo leit og unydemokratisk!

onen som støtte for eventyrpolitikk. Nå heter det faktisk: «Om en alliansefri politikk kan det sies ting både for og imot». Tenk det, Hedda! Vi gnir oss i øynene og leser videre, at «ingen har, som sagt, patent på den riktige politikk». Tydeligvis nå ikke engang det Arbeiderpartiet som har sittet med makten og ansvaret så lenge de fleste kan huske!

Så er det da kanskje likevel håp for Norge i atomalderen, håp om at vi etterhvert kan «orientere» oss over til den ekte nøytralitet, som vi svek med så katastrofale følger i 1940, den nøytralitet som vårt svenske broderland praktiserer, den nøytralitet som muligens kan redde oss fra undergangen i forreste linje av den amerikanske krigsfront.

Vi kan ikke melde oss ut av verden, sier riktignok Arbeiderbladet, men det er da heller ingen som har krevet det. Det vi i sammen med så mange andre i dette land krever,

A. L.:

Randbemerkinger
til rettsoppgjøret

Professor Skeie om dommers inabilitet

I en artikkel om «Dommerhabilitet i landssviksaker» i NATIONEN fo 2. august 1945 behandler professor dr. jur. Jon Skeie først to tilfeller hvor Høyesterett i sin tid hadde erklært henholdsvis HR-dommerne Stuevold-Hansen og Paal Berg inhabile, fordi de i tidligere stillinger hadde deltatt i en (endog periferisk) behandling av lover som var aktuelle i vedkommende saker for Høyesterett.

Slike lovbestemte og selv-sagte krav til dommere ser det ikke ut til at rettsoppgjørets domstoler og dets spesialpreparerte jurister festet seg ved.

En etter frigjøringen sint og dømmesyk juridisk professor, som pr. 31/5 1940 hadde ivret for at et trelastbruk ved Oslo skulle tilby tyskerne planker til flyplasser — kan ikke sees å være kjent inhabil som ekstraordinær høyesterettsdommer under oppgjøret, eller tiltalt. Derimot ble professor dr. jur. Johs. Andenæs ved en anledning kjent inhabil som dommer i Høyesterett, fordi han hadde skrevet (sammen med prof. Castberg) om en Londonanordning av 4. mai 1945 at den var grunnlovsstridig.

Ærede leser - hva skal man i parentes bemerket kalle Oslo byretts og Eidsivating lagmannsretts underkjenning av frontkjemperbarnas forsikringskontrakter i det av den tidligere riksadvokat Sven Arntzen forsvarte — og nå jubilerende livsforsikrings-selskap IDUN?

Selvfølgelig demrer sannheten allerede — ikke minst blandt ungdommen! Det vil litt etter litt erkjennes høyt og tydelig at all denne urett og vold mot rettsstaten Norge hadde en indre misjon som var — og er — bestemt utenfra og gjennomført av tildels kjøpte og betalte norske håndtlangere! Er Ola NORDMANN underutviklet slik at han må bøye seg for alt som kommer utenfra, selv om det skal koste ham det siste fikenblad?

Det er i full bevissthet om rettsoppgjørets samfunnsoppløsende og bolsjeviserende tendens, som idag sees av tidligere blinde, — at profes-

er at vi skal melde oss ut av den amerikanske krigsblokken, og inn i den nordiske blokken som Sverige representerer i sin utenrikspolitikk. — Hverken mer eller mindre!

sor Jon Skeie tilslutt skriver en god del av premissene til den dom som de skyldige fikk vridd seg unna:

«Det skulle ikke være nødvendig å si at deltagelse i forberedelse til anordninger som åpenbart ligger utenfor Kongens myndighet etter grunnlovens § 17, er en langt alvorligere inhabilitetsgrunn. Og særlig sterk blir denne grunn når forberedelsene er gjort (og beslutninger drevet igjennom) av menn som hverken tilhørte storting eller regjering eller hadde noen annen offentlig be-myndigelse.

Allerede den omstendighet at Solem og Berg har tatt del i forberedelsen av de provisoriske anordninger av 15. desbr. 1944 og 16. febr. 1945, skulle således gjøre det innlysende at de ikke kan være dommere i landssviksaker.

II. Hertil kommer imidlertid andre, ennu sterkere inhabilitetsgrunner. Og disse omfatter tillike høyesterettsdommer Schjelderup. Også han var nemlig medlem av ledelsen i den politiske hjemmefront som bl. a. satte seg det mål å holde Stortinget utenfor statens styre i den første tid etter krigen. Jeg har atskillige opplysninger om dens aksjoner i dette øyemed. Men jeg går ut fra at det ikke er nødvendig å nevne disse nu.

En dommer har nemlig i følge domstollovens § 113 plikt til selv å gi opplysning angående omstendigheter som kan gi en part rett til å kreve at han utelukkes. Denne forskrift er ennu ikke opphevd ved noen provisorisk anordning».

JOHN SKEIE».

Demokratiske
nydemokrater

Var det ikke det vi visste! Arbeiderbladet forteller nå at det var av idel omsorg for demokratiet at stortinget i 1938 ulovlig forlenget sin funksjonstid med ett år.

Og de påpasselige nydemokratiske etterfølgere av idag er ikke snauere enn sine forgjengere. De våker omsorgsfullt over demokratiet og derfor vil de heller ikke ha innført folkeavstemning som ledd i forfatningen. Det kan føre til «politisk tretthet» å la folket få del i folkestyret mere enn ved den partidirigerte komedie hvert fjerde år, sier den mangfoldige professor Andenæs, som Arbeiderbladet siterer med stor salvelse.

Leve nydemokratiet!

Vidkun Quisling - den norske gæte

Professor Lyder L. Unstads historiske vurdering i Susquehanna University Studies

VII.

« — hvorefter den rømte fra sine plikter i hovedstaden — »

Men, da de store og tragiske hendelser kom 8. og 9. april 1940 — først forårsaket av Storbritannia og Frankrike og så av Tyskland — viste det seg at hvert eneste regjeringsmedlem, oberst Ljungberg inbefattet var helt udugelige. Alle løp bare rundt i ring og visste ikke hva de gjorde, bortsett fra at de var enige om at de ikke måtte komme med i krigen «på den gale side» (det vil si Tysklands) uansett hvilke voldshandlinger Storbritannia og Frankrike måtte begå. Den vanligvis selvtillitsfulle utenriksminister Koht gikk alltid ut fra som en selvfølge at den britiske flåte skulle befinne seg i Skagerak og beskytte Norge på sydsiden.

Tiltross for flere tegn og advarsler — som Koht karakteriserte som rykter — som gikk ut på at Frankrike og Storbritannia holdt på å planlegge å provosere Tyskland til å sende militære styrker til hele Skandinavia for på denne måte å spre de tyske styrker mest mulig og bringe Frankrike og Storbritannia i forholdsvis sik-

kerhet, så syntes den norske regjering overhode ikke å ville forstå situasjonen. Bare Quisling gjorde det, den dyktige offiser og føreren for Nasjonal Samling, som uoppørlig advarte det norske folk. Da ulykken veltet inn over Norge, grep regjeringen til mere rundtomkringsnakk, noen papirprotester, hvorefter den rømte fra sine plikter i hovedstaden, idet den etterlot kringkastingsstasjonen og flyplassen i full stand. General (oberst) Hatledal i Generalstaben hadde dag etter dag innstendig bedt om allminnelig mobilisering, men ikke før invasjonssdagen, med fienden i landet, grep regjeringen motstrebende til «stille mobilisering», som det ville ta omkring 14 dage å gjennomføre. Men på flukten nordover erklærte de Tyskland krig for å vise at de var på «den rette sida».

Efter å ha svimet rundt i to måneder, flyktet den fra Norge ombord på den britiske «Devonshire» og gikk over til å bli en emigrantregjering i landflyktighet i London, hvor den levde komfortabelt med

en betydelig øket levestandard. Invasjonen som sådan må behandles i et nytt arbeide. Kronprinsen, den nåværende kong Olav V ville bli igjen hos sitt folk i Norge, men han fikk ikke lov til dette. 10. juni 1940 fant det sted en betingelsesløs kapitulasjon og en de facto fred ble sluttet mellom Tyskland og den norske regjering. Dette dokument av 10. juni ble en ubehagelig kjennsgjerning i 1945 og statsministeren, utenriksministeren og forsvarsministeren, som hadde påtegnet dokumentet, forsøkte å komme fra det på forskjellig vis. Og domstolene tok intet hensyn til det.

Eftersom tiden gikk kom det et ikke ubetydelig antall nordmenn til Storbritannia, hvor de ble lært opp som frivillige i den britiske hær og marine under britisk kommando. Norge som sådan var ikke med i den pågående krig. Norge sluttet seg aldri til de allierte de jure, og derfor var Norge ikke representert i den allierte overkommando. Den britiske regjering simpelthen ignorerte den norske eksilregjering. De britiske stridskrefter, innbefattet norske frivillige, foretok tokter til Norge og Svalbard fra tid til annen uten å la eksilregjeringen få beskjed om det, og forbød å sende mat til Norge. De amerikanske stridskrefter gjorde det samme. Da krigen var over, ble det tillatt kronprins Olav av politiske grunner, å dra til Norge med de allierte stridskrefter som en slags symbolsk leder av en troppekontingent bestående av norske frivillige. Selv i 1947, da en norsk avdeling ble sendt til Tyskland i besettelsesøyemed, måtte mannskapene bære uniformer med britiske kjennemerker. Derfor var den forestilling at Norge var en aktiv deltager i krigen mot Tyskland etter 10. juni 1940 en bevisst laget legende, og det var nøyaktig det Quisling hele tiden hevdet. Men domstolene i 1945 og senere anførte det som en kjennsgjerning.

Høsten 1939 sendte Quisling, som alltid var bekymret for Norges fremtid, et langt telegram til den britiske statsminister og bad ham inntrengende om å komme til enighet med Tyskland og slutte krigen. Da forsøket viste seg fruktesløst, så vendte han seg til de ledende menn i Tyskland i samme anledning, og oppnådde endog å møte Hitler to ganger i de-

(Forts. side 8)

O.K.:

Så løsaktig var dommen over Quisling

Saken om Bolærne

Norges Visjinskiv: Erik Solem

Ser vi på det offisielle referat fra straffesaken mot Quisling, (side 367) så står det:

«d. Ved forlangende ledsaget av trusler forsøkte han 9. eller 10. april 1940 å få kringkastingen til å sende ut en beskjed om å innstille motstanden på Bolærne».

Ser en etter hva punkt d. betyr, så refereres det til den militære straffelovs bestemmelser om krigsforræderi. — Når vi så tar i betraktning loven med tilbakevirkende kraft som tillot skytning for krigsforræderi også etter krigshandlingenes opphør, så forstår vi at dommen var alvorlig nok.

Man skulle derfor tro at dommerne hadde vist noen grad av varsomhet før de avsa en slik dom. Men likevel tillater de seg å skrive at hendelsen hadde foregått enten 9. eller 10. april.

Det er nemlig en meget stor forskjell på disse to dager: Om formiddagen den 9. april var det bare én regjering i Norge, men den 10. var det to. Hvem av disse to regjeringer som var den lovlige, kan det jo diskuteres om. Det hevdet jo selv generalstaben ifølge daværende Nygaardsvold-justisminister Terje Wold. Men for Quisling må det jo være en meget stor for-

skjell på motivet for en handling den 9. april og en handling den 10. april.

Dessuten er det utilbørlig å skrive at en så viktig handling har foregått enten den 9. eller den 10. april.

I rettsaken kom det nemlig meget klart frem at handlingen hadde foregått den 10. april.

La oss påny ta noen få utdrag av referatet fra straffesaken mot Quisling, (side 86):

Quisling: Jeg tror det var Schreiber, marineattachéen som kom — og ga ganske kort en meddelelse om at Bolærne ville bli bombet fordi de plutselig hadde åpnet ild etter at fiendtlighetene var innstillet. Da søkte jeg å komme i forbindelse med Bolærne på forskjellig måte for å klare opp forholdet — — —

Lagmannen: «Ja, hva gjorde De?»

Quisling: «Jeg søkte å komme i forbindelse med dem pr. telefon og søkte også å sende folk der ned, men det var lang vei.

Så kommer en forklaring fra folk i Kringkastingen.

Aktor til Egil Sundt: De var direktør for Kringkastingen den 9. april 1940.

Sundt: Ja.

Aktor: Fikk De noen ordre fra Quisling den dagen?

Sundt: Nei.

Aktor: Forsøkte han senere?

Sundt: Ja, den 10.

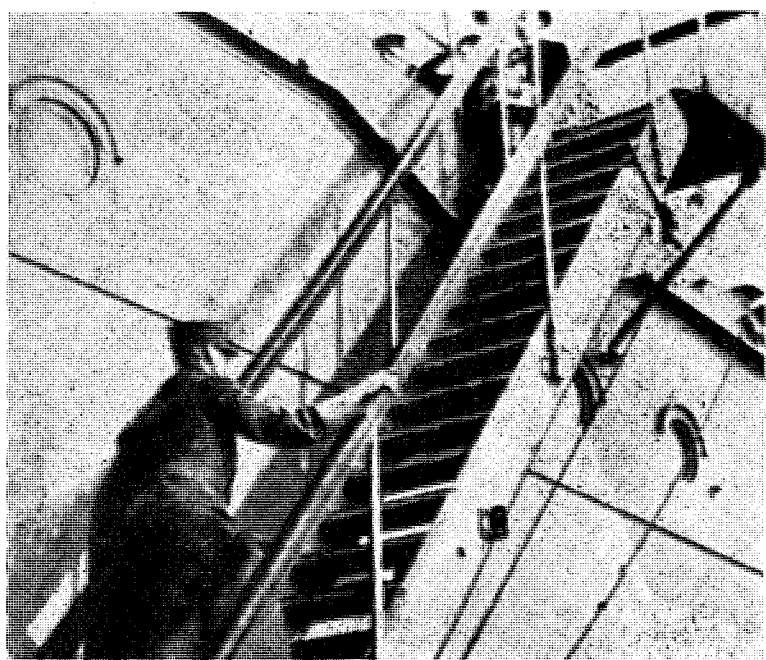
Aktor: Hva gikk ordren ut på?

Sundt: Da fikk jeg en telefon fra hans sekretær, Franklin Knudsen — — hvor han forlangte sendt ut en melding om at kampen skulle opphøre på Bolærne, — — Og den nektet jeg å sende, — — hvorpå hr. Quisling selv kom i telefonen for å bekrefte, — — og da spurte Quisling om jeg var oppmerksom på det ansvar jeg påtok meg og den personlige risiko jeg løp.

Her kommer det altså helt klinkende klart frem at det var den 10. april 1940 at Quisling forsøkte å stanse skytningen fra Bolærne gjennom Kringkastingen. — Det fins ikke skygge av tvil. Sundt sier klart og greit at Quisling har ikke forsøkt å nå Bolærne den 9. april gjennom Kringkastingen. Men i dommen står det like fullt at hendelsen i Kringkastingen var den 9., og så tilføyes det/ eller den 10. og at han da forsøkte å true seg til å sende en beskjed til Bolærne.

Det må være helt meningsløst av retten å trekke inn

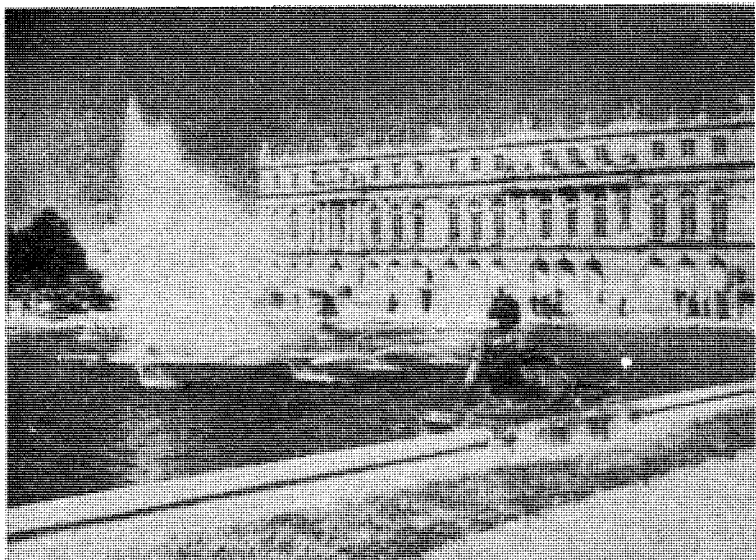
(Forts. side 8)

« — flyktet den fra Norge ombord på den britiske 'Devonshire' — »

Studier i nutidens fascisme

Interessant artikkelserie av Maurice Bardéche i FRIA ORD

Siottet som gav navn til Versailles-traktaten

III.

Selv den tyske nasjonalsosialismen er forbundet med en historisk visjon. Den er døpt av feer, som ikke var mindre benådede, men heller ikke mere lykkebringende enn den italienske fascisme. I ulikhet med denne ble imidlertid nasjonalsosialismen født av det tyske folks nederlag, av det tyske folks og også det germanske hov-

modts fornedring. Tilslutt be-seiret etter en heltemodig ført krig, hvor de tyske soldater viste den samme mørke tapperhet som utmerket Arminius' krigere, krevet det tyske folk av sin germanske fortid på en gang rettfærdiggjørelse for deres truede nasjonale enhet og et motiv for å tro på seg selv. Mens utenlandske sivilister i diplomat-jacketter stykket opp det

tyske rike, tegnet nye grenser på kartene, så fantes det en liten gruppe beseirede krigere, som tenkte på de krigs-sanger som hadde lydt fra de tunge masser av menn som engang omga de barbariske germanske forfedres stridsvogner, hørte deres taktfaste marsj da de brøt ned Varus' legioner i Teuto-burgerskogen, soldatgrupper som i sitt indre lyttet til kommandoropene fra de hærfyrster som fulgte etter Roms' fall. De tenkte på Karl den stores tideverv, vakrere og mer poetisk enn Augustus', på middelalderens brede tidsflod, da våre åkre ble oppdyrket og våre første byer bygget. Da kjente de at marken var til å stå på. Der fantes sannheten, der var noe å tro på. De nådde til fortvilelsens grense, men ble seg selv og sin skjebne bevisst. De så et nytt Jerusalem heve seg over fedrelandets ruiner. Det hele var meget ulikt den ledelse av et folk som Mussolini i 1921 stilte opp som sitt mål.

*

En annen grunnleggende forskjell ble at nasjonalsosialismen aldri fikk tid på seg til å virkeliggjøre seg selv. Hitler kom til makten i 1933, men allerede fra 1939 måtte han overlate fortsettelsen av reformarbeidet til sine medarbeidere og selv ofre seg helt og holdent for forberedelsen av en krig som han anså uundgåelig. Og da krigen var brutt ut, blir det kampens uundvikelige krav, striden mot verdenskoalisjonen som setter sitt preg på hele den nasjonalsosialistiske politikken, og dermed forandres igrunnen regimets karakter. Hvorledes skulle man kunne uttale en definitiv dom om et regime som bare fikk fire år på seg for å omdanne en nasjon? Anta at vi skulle gjøre krav på å bedømme hele sovjetregimet etter Russlands tilstand i 1924. Finnes det noen kommunist som skule ville godta det? Og finnes det noen anti-kommunist som ville våge seg på det? Men det er jo dette som skjer når man uten noen appell vil dømme nasjonalsosialismen dels etter hva disse fire korte år av maktutøvelse tillot den å fullbyrde og dels etter hva krigens hårde nødvendighet-tvang den til å gjøre.

På dette grunnlag blir den nedvurdering som nå blir nasjonalsosialismen tildelt så å si overalt, basert på fullstendig falske utgangspunkter. Man angriper et politisk system og man vil bedømme det etter

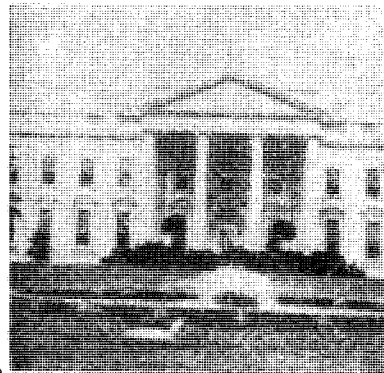
Forts. side 6

Hemmeligheten omkring Roosevelt's død

Var det den dårlige samvittighet som drev ham i døden da han kom til veis ende?

Slik forteller den amerikanske politiker og skribent Gerald L. K. Smith om president Roosevelt's død:

Admiral Ross McIntyre var Roosevelt's livlege. Denne admiral var kanskje den mest drevne og mest overbevise-kunstner i utflukter som noensinne har opptrådt offentlig. Uavladelig meddelte han nasjonen at «hans mester» var ved den beste helse. I året 1944, da de politiske bakmenn understøttet av Wallace, Frankfurter og Rosenman ville foranledige at det demokratiske parti stilte opp Roosevelt som kandidat for en fjerde presidentperiode, ville det amerikanske folk vite om han også fysisk var istand til det. Så sprang den villige admiral opp med en såkalt vitenskapelig erklæring om at presidenten var ved beste helse og følte seg vel i enhver henseende. Men ryktene holdt seg om at han var en døende mann. Da det demokratiske partis valg-møte ble holdt i Chicago, var Roosevelt teoretisk ikke tilstede. Man antok at han inspiserte krigsutstyr og materiale for forsvaret rundt omkring i hele landet, men idag er det kjent at han kom til Chicago, hemmelig og skjult i ekstra-togets presidentvogn, som han lot stanse i en forstad. Derfra trakk han i trådene. Ved denne anledning kom han med den meget offentliggjorte erklæring om valg av vicepresident: «Ordn saken med Sidney». Sidney viser til Sidney Hillman, den daværende formann i Bekledningsarbeiderforbundet og sjef for

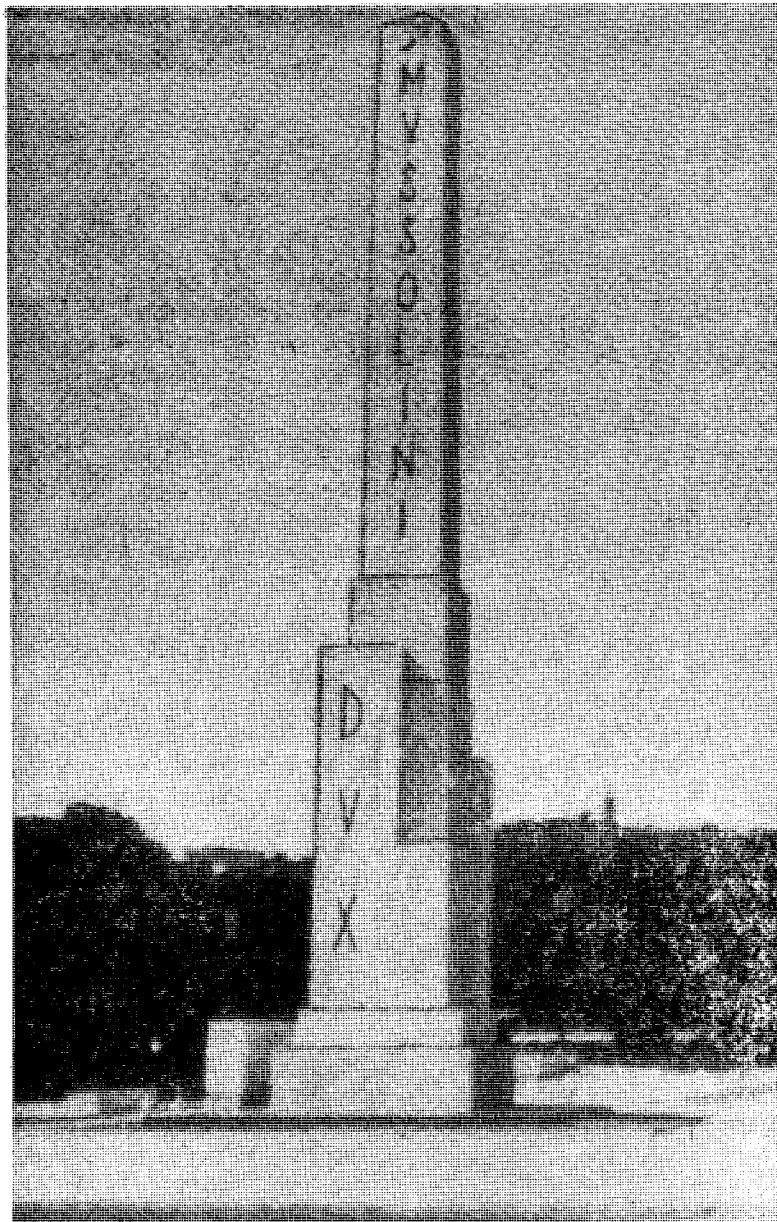

DET HVITE HUS

utvalget for politisk aksjon (PAC). Hillman var opprinnelig utdannet som rabbi i Russland. Han forlot den jødiske geistlighet og ble kommunistisk organisator. Han ble utvist på grunn av revolusjonær virksomhet og kom som flyktning til USA, hvor han samarbeidet med alle venstreradikale organisasjoner, innbefattet det kommunistiske parti.

Under presidentens hemmelige besøk ved det demokratiske partis nominasjons-møte i Chicago ble det opp-tatt filmer, men de var slik at de ikke kunne vises frem. Noen av dem ble senere forevist privat. Få av de beste ble vist publikum, men selv disse fremstillet presidenten som en herjet, nedbrutt og lammet mann. Det amerikanske folk har rett til å få vite sannheten før det stemmer på en mann som skal innta den mektigste stilling i hans samfunn. Forfatteren hører til dem som mener at admiral McIntyre har prostituert det medisinske yrke og av politiske grunner løyet for å tilfredsstille ærgjerrigheten til den mann som mere

Forts. side 6

På Mussolini-stadion i Roma finnes fremdeles denne obelisk med innskriften: «Mussolini Dux». De styrende i Italia finner ingen rimelig grunn til å fornekte fortiden selv om de har en annen politisk oppfatning. Obelisk er fotografert for FOLK OG LAND i september 1961

Nasjonalsosialismen fikk aldri tid på seg til å virkeliggjøre seg selv.

Roosevelts død —

(Forts. fra side 5)

enn alt strebet etter å bli jordens hersker, verdenspresident, sjef for en overregjering. Derfor lovet han Stalin alt denne ønsket. Og derfor lovet han England alle de penge England ville ha, for nettopp å bli overhode for en verdensregjering. 14. oktober 1944, omkring tre uker før valget undersøkte McIntyre presidenten på Marinesykehuset i Bethesda, Maryland etter inntrengende henstilling fra noen konservative demokrater fra Sydstatene. Offentlig forkyndte admirallegen at presidenten var ved beste helse. Privat avsløret han imidlertid at presidenten bare hadde seks måneder å leve.

*

12. april 1945 forkynte verdens pressebyråer at Franklin Delano Roosevelt var død. Harry Ship Solomon-Truman, som knapt noensinne hadde konferert alvorlig med presidenten om noe anliggende, ble president i USA. Roosevelt hadde ikke utvalgt ham. Franklin Delano Roosevelt ønsket i virkeligheten Henry Wallace, skjønt han hadde gitt James Byrnes sitt løfte. Henry Wallace kunne ikke bli nominert fordi nominasjonsmøtet gjorde opprør. Sydney Hillman ville gå inn for Byrnes, men denne forlot nominasjonsmøtet i opphisselse. De konservative, innbefattet sørstatsdemokratene trodde at Roosevelt var døende, og skjønt de hadde funnet seg i at Wallace stod på annen plass ved andre anledninger og tider, kunne de ikke sluke den tanke at han kunne komme til å bli USA's president. Utsjaltingen av Byrnes, nederlaget for Wallace hadde gitt nominasjonen i hendene på yrkespolitikkerne i nord og de konservative demokrater i sør. Mot Roosevelts vilje var Truman blitt nominert.

Warm Springs i Georgia var Franklin Delano Roosevelts feriehjem før han ble president og før han ble guvernør i New York. Han og hans barndomsvenn Henry Morgenthau hadde håpet å gjøre penger på kaninoppdrett i Georgia. Senere fikk Roosevelt barnelammelse. — Under disse omstendigheter fant han en viss lindring ved å bade i Warm Springs varme vann. Tilslutt ble Warm Spring-stiftelsen grunnlagt. Millioner på millioner dollars ble brukt til dette. Idag kan imidlertid ikke et barn bli opptat i sanatoriet i Warm Springs for mindre enn mellom 10 og 16 dollars pr. dag.

Det fortelles forskjellige rykter om Roosevelts død. For publikum var ingen enkelt-

heter tilgjengelige. Man mener at da han døde var det bare en russisk kunstnerinne ved navn Elisabeth Schumatova hos ham. Folk som vet beskjed tror også at to russere var i nærheten da han døde, en ved navn N. Robbins, en fotograf, og den andre Elisabeth Schumatova. Robbins navn kom ikke frem i pressemeldingene. Pålitelige beretninger avslører at Robbins og Schumatova forlot Warm Springs innen en time etter presidentens død. Angivelig skal Schumatova være det eneste menneske som har hørt Franklin Delano Roosevelt si: «Jeg har fryktelige hodesmerter». Kort før Schumatova hørte dette, sa han også idet han skrev under en anvisning på en pralende måte: «Slik lager jeg lover!» Bildet som kunstnerinnen skulle male av presidenten var ikke blitt ferdig. Sykepleiersken var ikke tilstede. Intet medlem av familien var i Warm Springs. Det er ingen øyenvitner til hans død, såvidt det kan skjønnes. Det er blitt hevdet at han var alene minst to timer. Noen sier at disse to timer i ensomhet tilbragte han i det lille hvite hus. Andre sier han reiste opp i fjellene og der bad om å bli ladt alene.

*

De som holder på teorien om selvmord peker på at han trakk seg vekk fra mennene i livvaktens, sine tjenere og andre tilstedeværende og de hevder at han holdt en pistol for pannen og trykket av. Forfatteren kjenner noen mennesker hvis dom han setter høyt, som ikke er tilfreds med den fremstilling som er gitt om bevegelsene og forholdet til den russiske kunstnerinne. Historien om den russiske kunstnerinne er ennå ikke fortalt. Plasshensyn tillater ikke her å gjengi de spekulasjoner som er gjort om det.

De som representerer teorien om at han er myrdet, holder fast ved at Roosevelt var verktøyet for en internasjonal sammensvergelse. De følte at han hadde oppfylt sin oppgave. Denne internasjonale sammensvergelse visste at hans helbred var dårlig og fryktet for at han kunne komme til å begå en eller annen fatal feil, kanskje i delirium eller senilitet, hvorved han kunne komme til å røpe trådtrekkerne og ødelegge det resultatrike og sataniske bakgrunnsarbeide. Det har alltid vært internasjonale sammensvorners skikk enten å myrde sine verktøy eller gjennom suggesjonens makt å gjøre dem modne for selvmord. Roosevelts død kom en uke etter at han

skal ha sagt: «Jeg lærte mere om Palestina på fem minutter av Ibn Saud (den arabiske hersker) enn jeg hadde visst i hele mitt liv tidligere». Etter Roosevelts død skal Ibn Saud ha sagt: «Han (Roosevelt) forsikret meg at Palestina aldri skulle bli fratatt araberne».

Har Franklin D. Roosevelt begått selvmord? Har han rettet et våpen mot seg selv slik at hans ansikt ble så ødelagt eller hans fysiognomi så skadet at hans familie og myndighetene i Det hvite hus ikke våget å tillate at hans lik ble vist frem offentlig?

Verden vil aldri få vite om Franklin Delano Roosevelt begikk selvmord eller ikke. Det er mange som hevder det. Han elsket makt, ja, hans maktbegjær var umettelig. Han traktet etter å beherske kongressen fullstendig og var tilfreds da han fikk det man kalte gummistempel-kongressen. Han frydet seg over anledningen til å bruke milliarder på milliarder av dollars. Han glødet av stolthet og forfengelighet da han så hvorledes bankierer, guvernører, fabrikanter, senatorer og ledende forretningsfolk kom til Det hvite hus og ba om et lån av regjeringen for å redde seg ut av en økonomisk katastrofe som

var forårsaket av hans egen politikk. Krigen kom da det var åpenbart for alle at New Deal-politikken hadde slått feil. Bare krig kunne redde ham. Bare krigen kunne gi ham den pisk i hånden hvormed han kunne beherske den kongress som snart ble krigersk. Bare en krig kunne absorbere det tiltagende antall arbeidsledige. Bare en krig kunne skaffe den fullbeskjefteelse som New Deal-politikken ikke hadde klart. Roosevelt, som spilte landets herre og som aldri hadde tjent noe på hodet fullt, samvittigheten plaget ham og legemet ble stadig svakere. Han var ikke lenger istand til å ryste av seg de fryktelige tanker som strømmet på. Han var kommet til veis ende, hvor han var tvunget til å se sin samvittighet og sin fortid i øynene. Han hadde hjulpet til å sette verden i brann. Det var ikke mulig å gjøre mere for å avlede folkets oppmerksomhet fra det uundgåelige kaos som han og andre hadde hjulpet til å skape.

Hvis Franklin Delano Roosevelts ånd var klar da han oppholdt seg i Warm Springs i Georgia i april 1945, visste han at han var nær på å bli overrumplet av sin samvittighet, av verdens folk, av sine medborgere og av den

STUDIER —

(Forts. fra s. 5)

de resultater som fremgår av dets korte funksjon under helt unormale tidsforhold. Og når man driver debatten på dette grunnlag, møter man intet annet enn opphissede følelser og hatefulle skrik. Overalt støter man på krigsarspropagandaens uinntagelige festningsverker — et bygg som tiden engang kommer til å bedekke med mose og la synke i glemslen, men som ennå står iveien overalt. Inntil videre når man ingen resultater på den vei.

*

La oss altså inntil videre forlate denne meget lite givende debatt. Det som i virkeligheten slår en iakt-tager når man søker å finne en definisjon, som binder nasjonalsosialismen sammen med den fascistiske livsanskuelse i sin alminnelighet, det er nasjonalsosialismens dype egenart, det vil si det rent germanske i dens vesen, det som ikke kan overføres til andre folk. Om vi også utelater de misgrep den nasjonalsosialistiske bevegelse gjorde, og som vi på vår side ikke har noen grunn til å erklære oss solidariske med, er den likevel så ulik oss i sine dype kilder at vi i vårt Frankrike knapt kan dra nytte av den. Det er derfor en betydelig forskjell mellom den fascisme som i forskjellige land overlevet krigen og det som var vesentlig i den tyske nasjonalsosialisme.

Formodentlig blir man tvunget til iallfall delvis å

offentlige opinion i sin alminnelighet. Han elsket intet så høyt som intriger og makt. Han visste at avsløringen av sannheten ville ta fra ham alt det han fant verdifullt. Fra et materialistisk synspunkt hadde han ikke mere å leve for.

Han kan også være død av slag. Muligheten for mord er fjern. Han kan ha begått selvmord, men selv om han døde en naturlig død gjennom fysisk forfall, er det mulig dette skyldtes at han var trengt opp i et hjørne hvor han ble tvunget til å se i øynene verdens avsky fordi han ikke lenger kunne vende oppmerksomheten bort ved nye løfter, glatte talemåter, ny nødtilstand eller en verdenskatastrofe. Det fantes ikke flere penger å øde, intet blod mere å utgyde, ingen løfter å gi. Slutten var kommet. De sønneløse mødre, de bankerotte folk, de benløse krigsveteraner, slagets døde og det uundgåelige verdenskaos ble stående som monumenter over denne mann som ville herske over verden, men forsaget.

medgi riktigheten herav om man observerer at de fleste kapitler i MEIN KAMPF ikke byr på annet enn historisk interesse for en leser av år 1961, han være aldri så grepet av nyfascistisk oppfatning. Disse kapitler behandler nemlig Tysklands stilling i Europa år 1925, og denne stilling er så ulik det Europa vi lever i, som dette 1925 års Europa var det Europa år 1905 som Charles Maurras i sin tid tok standpunkt til.

Disse kapitler i MEIN KAMPF savner for oss tillempling av to grunner: For det første fordi de er tilpasset en mellomfolkelig kraftlikevekt som ikke lenger eksisterer, og for det annet fordi de stiller nasjonalsosialismen til forføyning for en revansjelysten nasjonalisme hvis formål nå er forsvunnet i Europa, på samme måte som Poincarés hevnlystne nasjonalisme. La oss altså se bort fra de kapitler i MEIN KAMPF som behandler Versaillesavtalen og de daværende tyske grenser. Men la oss ingeniende lytte til dem som ikke vil annet enn å overøse det tyske folk med anklager. Nasjonalsosialismen er noe meget annet og meget mere enn revansjelære.

*

Dette sagt i forbigående. Det vesentlige får vi søke på annet hold. Vi må nemlig ha klart for oss at det rent germanske eller middelalderlige syn på verden ikke nødvendigvis er mere forenet med en moderne fascistisk oppfatning enn Mussolinis klassisk-romerske syn var det. Vi er helt enige på det punkt at når begge disse livsoppfatninger talte til oss om arbeide, mot og heltegjerninger, eller når de påberopte seg vårt felles utspring og vår felles fremtid, så er denne levende bevissthet om det forgangne en rik og levende kilde for våre følelser og for vår tankeverden. Men denne påkallen i fantasien av det forgangne må ikke forvandles til myter, eller enda mindre forveksles med virksomme botemidler mot tidens onde. Det hellige romerske rikes Tyskland, det antike romerske imperiet, Ludvig XIV's Frankrike, disse er ikke noen sagaens stenryttere som ved berøringen med en tryllestav kan vekkes til live. Deres storhet ligger i hemmelige strømmen av liv og ungdomskraft som vi må gjenfinne hos oss selv. Men selv om det skulle være mulig nå å vekke de gamle historiske kreftene til nytt liv, så ville det dog idag ikke være tilstrekkelig til å redde Vestlandet. Vi må nå og vi må fremdeles redde oss selv hver

SKAL KAPITALISMEN BORTFORKLARES

(Forts. fra side 1)

zister» hadde dessuten sørget for store budgetoverskudd i statskassen og en svær nedgang i kommunegjelden. Det var derfor meget forklarlig at våre politikere kunne falle i et slags politisk og mentalt coma, så sproget synes å savne uttrykksmidler til å karakterisere arten av vår statsform.

Ved siden av denne overflod av tyskerpenge, kunne det trekkes inn svære summer i engangsskatt og etterligning, som rent ut sagt representerte skattesnyteri under «krigen».

Den økonomiske vektløshet

hadde også til følge, at den store og vel også viktigste del av vår befolkning, de som representerer det som jeg har kalt «de to tomme henders ideologi», kunne få en noe fyldigere lønnspose uten hensyn til produksjonsøkning eller prisindeks. For den siste kunne holdes i sjakk ved hjelp av okkupasjonstidens pengeoverflod. Det siste er meget rettfærdig etter de trange rasjoneringsår, og da særlig når det gjelder den arbeidende befolkning.

Selv renten,

det mest avgjørende kriterium, det mest usympatiske, det mest diskriminerende uttrykk for begrepet kapitalisme, viste — i selvforstått interesse — ingen arroganse, men var pyntelig i sine krav.

Så der fantes nok forklaring på innbildningen at vi var kommet lenger i den sosiale utviklingen enn vi virkelig var. Men mens jeg holder på å skrive dette, så har jeg også inn iblant lest pro-

dag. Det gjelder for folkene på samme måte som frelsen for den kristne. I Hitler-oppfatningens historiske drøm fantes det altså like meget av chimære som i Maurras' og i Mussolinis drøm, og dette element var ikke et budskap for alle, men bare for det tyske folket, det franske folket eller det italienske folket.

(Forts. neste nr.)

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

fessor Johan Vogt's siste publikasjon, der han et par gange nevner ordet kapitalisme, og såvidt jeg forstår i den opprinnelige og egentlige betydning. Jeg føler det som en plikt å gjøre oppmerksom på dette.

Stort sett

er det nok ikke særlig langt vi er kommet med løsningsen av spørsmål innenfor den sosiale sektor. Riktignok har vi nu kommet endel lenger i behandlingen av våre syke, og vi yder et pauvert bidrag til våre gamle, som har arbeidet og slitt for os i en hel menneskealder. Men mere enn fattigunderstøttelse er det ikke blitt av det snaue bidrag som staten kaller alderdomspensjon.

Også her har vi imidlertid søkt å pynte på dette ved en språklig omskrivning, idet vi kaller fattigunderstøttelse for forsorgsbidrag, som om en på denne måte kunne avskaffe fattigdommen. Men fattigdom er fattigdom, hvilket navn en enn gir den, og fattigdom er et helt ut nødvendig begrep i en verden, hvis produksjonsapparat er et overflødhorn. Bruker vi det riktige ord og betegner fattigdom som fattigdom, så skremmes vi kanskje så mye av denne sannhet, at vi avskaffer fattigdommen. Der blir ingen sosialisme av at sosialister befinner seg vel i velavlønnede stillinger, når de lar kapitalen herje etter gammel kapitalistisk oppskrift.

Det blir heller avslutningen av fattigdommen i et land om der opprettes en overenskomst mellom Arbeidsgiverforeningen og Arbeidernes faglige landsorganisasjon om pensjonsordning, for det er bare en overenskomst mellom to klassekampgrupper, og er blottet for en altruistisk tanke.

Kapitalen har makten,

det viser følgende lille fremstilling: I det kappløp om stemmer som fant sted, tar et av partiene på seg sine fineste filantropiske kisteklær og antyder en alderspensjon på 60 prosent av lønnen.

Nå vet vi det at landet har en statsgjeld på omkring 16 milliarder kroner. Imidlertid er de 5,4 milliarder kroner representert ved den såkalte «statens konsoliderte konto» og beløpet står rentefritt i Norges Banks bøker. Derfor tas ikke det med i beregningen her, selv om de norske borgere hefter for denne gjeld. Her tas bare med statens obligasjonsgjeld på 10,5 milliarder kroner, som forrentes med ca. 5,25 prosent, og dette gir jo en gjennomsnittsgjeld på hver enkelt borger fra det

første pipp i vuggen til graven lukker seg over dem, på 3000 kroner.

Hvis en nu tenker seg en familie som er såpass velholden, at den lar sitt nyfødte barn få med seg i starten en fødsels gave på 3000 kroner, slik at den vesle kan ligge i startgropen og tjene rentepenger, så vil dette beløp etter en rentesats av 5 prosent fordoble seg i løpet av 15 år og firdobles i løpet av 30 år o.s.v. Når så den «vesle» omsider har nådd pensjonsalderen, så vil dette beløp med rente og rentes-rente ha vokset til mere enn 90,000.—. Når jeg bruker systemet med rente og rentes-rente i dette tilfelle, så er det fordi jeg ikke vil diskriminere den lille med å anta at den er av dårligere kvalitet enn et barn av uformuende foreldre, og forutsetter at det vil klare seg med innsats som folk flest,

Nu er gjennomsnittsalderen her i landet 71 år, og hvis en forutsetter at en mann har hatt en årsgasje på 20,000 kroner, så vil han med 60 prosent i pensjon få utbetalt kr. 12,000.—. Barnet med en startkapital på 3,000 kroner har klart seg såvidt fra det rentepress, som vår statsgjeld legger på oss. Den som ingen startkapital har, må finne seg i å være renteslave hele sitt liv, og har betalt 80,000 kroner for fornøyelsen.

Nu representerer dette lille eksempel bare en liten brøkdel av den kapitalmasse som er til forrentning her i landet, år etter år betaler vi svære summer i forrentning av våre leiligheter for å ha et sted å bo.

Dette er kriterium nummer to på at vårt land er styrt etter rene kapitalistiske prinsipper, og vi forstår videre at der består en uløselig korrelasjon mellom kapitalisme og fattigdom.

Den statsøkonomiske vitenskap

Nu syns det som om statsøkonomien anser renter som en integrerende del av sin vitenskap — i alle fall er dette tilfellet i den selv-karakteriserte vestlige «frie» verden. Men da begynner en unektelig å fundere på, om ikke denne vitenskapen har temmelig meget av ordet: quasi i seg. Foreløbig vil jeg derfor bare si, at det hele leder tanken inn på uttrykket: «Science Fiction».

Men nu er det imidlertid

for vårt vedkommende slutt med det som jeg har kalt «det økonomiske interregnum», hvor vi vektløst svevet rundt i rummet, for pengemarkedet er så snaut, at Norges Bank har satt igang kredittinnskrenkninger, og her

møter vi påny det gamle kapitalistiske mønster etter beste ortodokse oppskrifter, og oppfordringen til å spare er forlengst gått fra kredittinstitusjoner landet over. «Spar så du har» står det i et bankvindu, som jeg forleden passerte. Andre lokker med høyere rente for visse kategorier av innskudd, og overalt ellers låter det samme rop: «Spar»!

Men ikke en krone går inn på en banks kredittside, uten at den også finner sin plass på bankens debetside, som registrerer gjeld. Dette gjelder krone for krone i hele det kjempemessige system, som for korthets skyld kan kalles kapitalbalanse. Selve systemet fordrer det slik. Arbeidernes faglige landsorganisasjon driver etter det samme prinsipp og må det. Ingen vei går utenom. — Arbeidernes Landsbank danner heller ingen unntagelse. Hele den kapitalistiske verden følger systemet og må det.

Lykkes det å gjennomføre denne kreditt-innskrenkning, kan det lett føre til minsket vareomsetning, derpå stagnasjon i produksjonen, og så arbeidsløshet. Nei, jeg hverken tør eller vil tenke tanken helt ut.

Men en ting er sikkert: Det går i første rekke ut over dem, som har minst å miste.

Hva kommer så dette av, at vi midt i en høykonjunktur, hvor fortjenesten er god og der øses ut penger til nærsagt alle formål, møter dette nye kreditt-billede?

Forklaringen ligger temmelig åpent i dagen: De kjempemessige beløp som tyskerne etterlot seg, og som i de første år etter 1945 ikke var mere verd enn det papir de var trykket på, og som ikke kunne anvendes til stort annet enn lavprosentige statsobligasjoner, men som allikevel var anerkjent som lovlige betalingsmidler, er av «de to tomme hender» forvandlet til virkelige realverdier for og over det hele land. De er blitt boliger for mennesker, fabrikkbygninger for industrielskaper, elektrisitetsverker for stat og kommune, de er investert i hus og andre saker på landsbygden o.s.v. De er blitt til ny virkelig kapital. De rike er blitt rikere. «De to tomme hender», som kanskje allerede har handsamet noen av disse sedler to ganger, først under tyskerne, senere under norske eiere, har imidlertid ikke kunnet legge seg noe synderlig tilbest. «De to tomme hender» har hver gang kun fått rasjonerte lønn. Der møter vi altså kapitalismen igjen.

Enn om vi møtte penge-

knappheten på en annen måte? Enn om vi tok sikte på å lette pengemarkedet, for nu snakkes og skrives der om «det grå pengemarked», hvor der forlanges 8—10, ja opptil 15 prosent for lån. Men hvorfor denne språklige omskrivning: «grått pengemarked?» «Svartebørs» het det tidligere. En forskjønnelseskur er både unødvendig og uriktig.

Men jeg sa,

enn om vi møtte dette kapitalpress på en annen måte? Enn om vi tok boligbyggingen ut av pengeinteressenes område og førte den inn på sosialsektorens enemerker?

Enn om vi tok pengene gjennom seddelømløpet i Norges Bank, førte pengene inn i en statsbank, som steller med boligbyggingen, og bare beregnet en provisjon til dekning av arbeidsomkostningene? Eksemplet fra tyskerkontoen er rent pengeteknisk sett ikke helt avskrekkende.

Men i dette forslag ville der allikevel være en helt fundamental forskjell, for her ville Norges Bank kunne få hypotekarisk sikkerhet for pengene helt fra først av. Pengene kunne utbetales eftersom arbeidet skrider frem, og med bare en prosent til dekning av arbeidsomkostninger, så ville pantsikkerheten bli større enn noen gang tidligere. Men de nye boliger måtte naturligvis få beregnet sin husleie i samsvar med leien i en tilsvarende leilighet bygget på kapitalistisk basis. På den måte kunne staten få opparbeidet et boligfond, som etterhånden kunne brukes til regulering av husleiene i den hele boligsektor. Avbetalingen på en slik rentefri eiendom kunne så settes temmelig lavt, for eks. 15 år, hvorefter den ville bli statens eiendom. At gjennomføringen av et slikt forslag ville bety en sosial løftestang, kan der vel ikke være tvil om.

Tilslutt

At gjennomføringen av et slikt prosjekt ville stanse aggresjonen i rentesugernes leir tør også være helt sikkert.

Går det ikke nå på annen måte, så innkall til et møte i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon med oppgave, straks å få denne sak gjennomført. Egentlig er jeg ingen tilhenger av masseaksjoner, men når kapitalen truer samfunnet, så må samfunnet ha moralsk rett til å tvinge kapitalen til lydighet.

ANDERS MELTEIG.

Arkitekt

H U S T A D

Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

Den norske gåte -

(Forts. fra side 4)

sember. Han forstod dårlig tysk og talte det enda dårligere. Det er derfor noe problematisk hva der ble sagt og forstått på begge sider. Men han fikk sikkert Hitler til å forstå faren for Tyskland ved de alliertes planer om å besette Norge og Sverige, og for dette var Hitler ham alltid takknemlig. Det fantes intet av militær betydning å røbe. De strategiske tyske sjømilitære betraktninger og planer, som allerede var under bearbeidelse, ble påskynnet, især etter Altmarkaffæren i 1940, og man kom til kunnskap om at den norske regjering allerede i november 1939, hadde truffet en ordning om overføring av halvannen million tonn med lasteskib til Storbritannia. Norge hadde således øyensynlig hverken vilje eller evne til å forsvare sin erklærte nøytralitet, og under disse forhold hadde Tyskland rett til å handle i selvforsvar. Men Hitler bestemte at Quisling skulle holdes utenfor det hele — kanskje for å holde planene mest mulig hemmelige — og slik ble det forholdt, skjønt den politiske dommer Solem (som ble kalt Norges Visjinskij) dømte anderledes i 1945.

I den forvirring som ble skapt ved Englands angrep 8. april og Tysklands 9. april, såvelsom ved den norske regjeringens flukt fra sine plikter i Oslo sammen med stortinget og kongen, stod Quisling plutselig frem som en deus ex machina, og erklærte offentlig at han hadde dannet en nasjonal regjering i den rådende kritiske situasjon for de besatte områder. Han tilbakekalde også den haltende og nytteløse «stille» mobilisering, satt igang av regjeringen samme dag (9. april). Slike handlinger var sikkerlig ulovlige, men han trodde at han skulle frelse landet fra den katastrofe som en militær okkupasjon ville være og at kongen ville vende tilbake til Oslo. Det var således fra hans synspunkt en meget fedrelandssinnert handling i overensstemmelse med krigsskolens instruksur og med eksemplene fra 1886 og 1905.

Folket i sin alminnelighet var forbauset: Quisling, føreren for den lille fascistgruppen! Man gikk i alminnelighet ut fra — helt feilaktig — at han stod i forbund med de tyske inntrengere, og denne bedømmelse ble brukt til å domfelle og henrette ham i 1945. Den er også rådende hos de fleste mennesker den dag idag (1958). Denne Quislings opptreden stod også i strid med de tyske angriperes planer, for de hadde planlagt å ha med den sittende lovlige regjering å gjøre og ikke med

Quisling. Og allerede den følgende dag begynte en «krets» av borgerlige politiske motstandere å underhandle og samarbeide med tyske myndigheter så effektivt at Quisling ble tvunget til å trekke seg tilbake 15. april, da han ble avløst av administrasjonsrådet, bestående av fremtredende nordmenn, som en legende sa var blitt utnevnt av høyesterett (som naturligvis ikke kunne gjøre noe slikt). Etter å ha avlagt den nødvendige lojalitetserklæring til de tyske myndigheter, fungerte det ganske godt som sivil myndighet, idet det holdt igang de industrielle og forretningsmessige virksomheter og stillet til rådighet arbeidskraft og materialer til de tyske anlegg. Alle disse virksomheter var nødvendige i et besatt land.

Hitler ble alvorlig sint da han fikk vite at han hadde fått et administrasjonsråd i Norge istedenfor en regjering, og i denne sinnsstemning sendte han den sadistiske Terboven som Reichskommissar for å regjere landet, en situasjon som øyensynlig ville ha vært undgått hvis Quisling hadde fortsatt. Quisling arbeidet «bak kulissene» og dragkampen fortsatte mellom ham og Terboven til krigens slutt. Tyskerne øvet press på stortingsmennene for å få dem til å godta et lovlig vedtak ved hvilket kongen og eksilregjeringen kunne bli prisgitt og erstattet med et nytt riksstyre. Skjønt en stor majoritet i stortinget var enig i dette, godtok ikke tilstrekkelig mange det tyske krav vedrørende riksrådets sammensetning, hvorefter Terboven 25. september 1940 avskjediget administrasjonsrådet, oppløste alle politiske partier unntagen NS (Quislings) og utnevnte et sett med kommissariske ministre — alle undtatt fire fra Quislings gruppe — til å fungere direkte under Terboven. Ordningen virket ganske bra til 1. februar 1942, da Quisling under fargerike ceremonier ble gjort til ministerpresident med et sett nye minis-

Så løsaktig -

(Forts. fra s. 4)

datoen 9. april, når det fra Kringkastingen blir opplyst at hendelsen med Bolærne ikke foregikk den 9.

Forklaringen er vel at hendelsen med Bolærne har en annen og viktig sammenheng. Ved hjelp av den kan man nemlig fastslå dagen da Quisling var i Forsvarsdepartementet. Kringkastingens direktør Sundt fastslår med stor sikkerhet at Quisling forsøkte å nå Bolærne gjennom kringkastingen om for-

NY BISP MED RETTFFERDS-SANS OG MANNMOT

Det norske nydemokrati er seg selv likt overalt hvor det skal stå sin prøve i praksis. Når man først lager ståhei med stemmegivning om biskoper, så virker det komisk at regjeringen alltid finner frem til en kandidat som stemmeflertallet ikke har utpekt. Vi tenker på de to siste bispeutnevnelser. Ellers vil vi gjerne ha sagt at vi tror neppe Nord-Hålogaland kunne ha fått noen bedre bisp

tre, og dette fortsatte til krigens slutt.

Atter og atter forsøkte Quisling å oppnå en de jure fred med Tyskland og å få sendt Terboven hjem, men det lykkedes ham ikke.

(Fortsettes.)

middagen den 10. april. Quisling sier at det var marineattachéen Schreiber som kom til ham den samme formiddagen og fortalte ham at Bolærne hadde begynt skytningen igjen.

Organisasjonslederen i Hirden sier at han var sammen med Quisling og en marineoffiser i Forsvarsdepartementet den 10. april ved 12-tiden. Og vitnet Bjarne Knudsen sier at Quisling kom sammen med en marineoffiser til Forsvarsdepartementet ved 12-tiden og at Quisling da forsøkte å ringe til Bolærne. (Se side 221 i Straffesak mot Quisling). Riktignok sier Bjarne Knudsen at organisasjonslederen var en sivil kledd tysker. Men det er jo lett å ta feil i en slik sak.

Han sier at hendelsen foregikk den 9. april. Det er også meget lett forståelig at han tar feil når en tar i betraktning den stemning som hersket i Oslo omkring disse retsforhandlingene og måten de ble ført på. Gunnar Schjelderup var oppe som vitne torsdag den 23. august 1945. Han hadde slått kategorisk fast at det var 9. april Quisling var i Forsvarsdepartementet. Bjarne Knudsen kom opp som vitne lørdag 25. august altså 2 dager etter, og aktor spurte ham ikke om når Quisling hadde vært i Departementet. Han ble møtt med det indirekte og ledende spørsmål:

«Var De ansatt som assistent hos forsvarsministeren den 9. april 1940? På det spørsmål svarte han selvfølgelig: Ja. Og så spør aktor videre: «Kan De erindre om Quisling den dag kom ned i Forsvarsdepartementet?»

Knudsen: Ja.

enn ishavspresten Monrad Norderval, som foruten mange andre gode egenskaper også er i besiddelse av både rettferdssans og mot. Han viste begge deler da han i 1953 undertegnet anmodningen til Istitutet för Offentlig och Internationell Rätt om å avgi en betenkning om det norske «retts»oppgjøret. I oppropet het det blant annet at «der er innen det norske folk et utbredt ønske om at der innhentes en uttalelse fra rettslærde i et under krigen nøytralt land om det norske etterkrigsoppgjørs folkerettslige og strafferettslige sider». Dette utbredte ønske som biskop Norderval og en lang, lang rekke andre bra menn konstaterer, har de norske myndigheter til denne dag, med stortinget i spissen, sabotert på enhver mulig måte.

Aktor: På hvilken tid av dagen var det?

Knudsen: Klokken vel 13.

Aktor: Hvem var han sammen med?

Knudsen: En uniformert marineoffiser med 4 ringer og så en sivilist med grå dress —.

Knudsen: Han (Quisling) gikk derefter inn i statsrådværelse — — og lot meg ringe til ytre Oslofjords befestninger (Bolærne), — —

At Knudsens hukommelse har vært påvirket av Schjelderups vitnemål når det gjelder dagen før hendelsen er vel temmelig sikkert.

Gjennom vitneforklaringene får vi altså vite at Quisling forsøkte å stoppe skytningen på Bolærne både gjennom Kringkastingen og ved telefon fra Forsvarsdepartementet. At disse forsøk har skjedd samme dag er godtatt av retten. — At det har skjedd den 10. april fremgår av vitnemålet fra Sundt og av uttalelse fra organisasjonslederen i Hirden. Han har vært sammen med Quisling og en marineoffiser den 10. april klokken 13. i Forsvarsdepartementet. Organisasjonslederen kunne ikke ha vært der den 9. april for da var han fraværende fra Oslo

Vi kan derfor slå fast at 10. april 1940 er den rette datoen for Quislings besøk i Forsvarsdepartementet.

Den 10. april var Oslo besatt av tyskerne. At skytning fra Bolærne på det tidspunkt var hensiktsløst, må enhver kunne innse. Bolærne hadde ingen dekning mot luftbombardement.

Retten tar intet hensyn til dette. Uten videre dømmer den Quisling for krigsforræderi. Og fastsetter i strid

En gikk til og med så langt som til å true en rekke kne-skjelve stortingsmenn til å trekke tilbake den underskrift de først hadde gitt. Bare avdøde Gabriel Moseid og sorenskriver Einar Stavang forble standhaftige.

VALGHUMOR I TYSKLAND

Deutsche Wochen-Zeitung beretter en liten valghistorie, som viser at «Der Alte» iallfall ikke mangler humor. Under et CDU-møte uttalte Adenauers konkurrent og påtenkte etterfølger Erhard: «Og nå ønsker vi Dem, høyt ærede Bundeskansler — —». Adenauer avbrøt taleren og tilføyet under alminnelig latter: «— — en snarlig død».

HAKEKORS I SVEITS OGSÅ

I Luzern har politiet for-gjeves søkt etter noen formastelige ubekjente som hadde tegnet store røde hakekors på forretningsvinduer og husvegger. Man tror ikke at det er noen politisk hensikt bak dette, heter det, men undersøkelsene har dog vist at «en bestemt krets av personer» er søkt rammet.

I GODT SELSKAP

Ved et møte av atomvåpenmotstandere fra 20 forskjellige stater deltok fra det Sovjetsamveldet som nå holder på å forpeste verden med sine uavlatelige atomsprengninger, ingen ringere enn fredsapostlen Ilja Ehrenburg, medlem av det sovjetiske kommunistpartis sentralkomite, sammen med herrene Alexander Kornejtsuk og Georgij Franzev. Så de norske deltagerne har vært i fint og lærerikt selskap.

med vitneprov tiden for hendelsen til en feilaktig dato.

Man har visselig rett til å si at dommen over Quisling var løsaktig. O. K.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løssalg 75 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiror. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land